**בס״ד,** וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ **כְּזֹהַר** הָרָקִיעַ, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ, **סוֹד** יי לִירֵאָיו, וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. וִיהִי נֹעַם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. טוֹב אַתָּה וּמֵטִיב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ.

## 45. האזינו. הסתלקותו של רבי שמעון בר יוחאי, (דברים רצו/ב)[1]

**(תהל׳ קלג 3): [כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן] כִּי שָׁם צִוָּה ה׳ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. א״ר אבא: לא סיים בוצינא קדישא למימר חַיִּים עד דאשתככו מלוי** לא הספיק ׳המאור הקדוש׳ לסיים ולומר את המילה ״חיים״, עד שנחלשו דבריו. **ואנא כתבנא, סברנא למכתב טפי** ואני כתבתי וחשבתי לכתוב עוד, **ולא שמענא, ולא זקיפנא רישא** אבל לא שמעתי ולא הרמתי את ראשי,, **דנהורא הוה סגי** כי האור היה גדול **ולא הוה יכילנא לאסתכלא** ולא יכולתי להסתכל. **אדהכי אזדעזענא שמענא קלא דקארי ואמר** בינתיים הזדעזעתי כששמעתי קול הקורא ואומר: **(משלי ג 2): [כִּי] אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים [וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ]. שמענא קלא אחרא** שמעתי קול אחר (שאמר): **(תהלים כא 5) חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ [נָתַתָּה לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד].**

**כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא** כל אותו היום לא פסקה האש מן הבית. **ולא הוה מאן דמטי לגביה דלא יכילו** ולא היה אדם שיכול להתקרב אליו, **דנהורא ואשא הוה בסוחרניה** מפני שהאור והאש היו סובבים אותו. **כל ההוא יומא נפילנא על ארעא וגעינא,** כל אותו היום נפלנו על הארץ ובכינו. **בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים** לאחר שפסקה האש, ראינו את ׳המאור הקדוש׳, קודש הקודשים, **דאסתלק מן עלמא אתעטף שכיב על ימיניה ואנפוי חייכין** שהסתלק מן העולם, היה מעוטף, שוכב על צדו הימני, וחיוך על פניו.

**קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון,** קם רבי אלעזר בנו, נטל את ידיו של אביו ונשק להן. **ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי** ואני לחכתי את העפר שמתחת לרגליו. **בעו חברייא למבכי ולא יכילו למללא** ביקשו החברים לבכות, אך לא יכלו לדבר. **שארו חברייא בבכיה** התחילו החברים לבכות **ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין ולא יכיל למפתח פומיה.** ורבי אלעזר בנו נפל שלוש פעמים, ולא יכול לפתוח את פיו.

**לבתר** אחר כך, **פתח ואמר: ׳אבא! אבא! תלת הוו חד אתחזרו** שלושה היינו, ועתה נותר אחד בלבד. (שלושה גדולים היו: רבי שמעון בר יוחאי, רבי אלעזר בנו ורבי פינחס בן יאיר; וכעת נותר רבי אלעזר לבדו). **השתא תנוד חיותא צפראן טאסין משתקען בנוקבאן דימא רבא** עכשיו, תנדודנה החיות, והציפורים תעופפנה ותשקענה בנקבי הים הגדול. (הדברים נאמרו כמשל: לאחר

---

[1] **האדרא זוטא** היא מאמר בזוהר, בפרשת האזינו, המתאר את התכנסות תלמידי רשב״י סביבו ביום פטירתו ואת הסודות שגילה להם בשעותיו האחרונות. היא המשכה של האדרא רבא, אך השתתפו בה שבעה תלמידים בלבד, ובהם רבי אלעזר ורבי אבא. לפי הזוהר, גם נשמות רבי פינחס בן יאיר ורב המנונא סבא באו לשמוע את דבריו.

בעקבות האדרא זוטא נוצרו כמה מנהגים: לימודה בל״ג בעומר, בליל הושענא רבה ובימי אזכרה. יש הקושרים גם את מדורות ל״ג בעומר לאש שליוותה את פטירת רשב״י. ישיבת האדרא נקראת על שם מאמר זה.

הסתלקותו של רשב״י, שהיה כאילן גדול שהחיות חסו בצלו והציפורים שכנו בענפיו, נותרו תלמידיו ללא מורה הוראה) **וחברייא כלהו שתיין דמא׳.** וכל החברים ישתו דם. (במקום המזון הרוחני שקיבלו מרשב״י, יהיה חלקם מעתה צער וייסורים).(אולי צ״ל ׳שותתים׳ דם). **קם רבי חייא על רגלוי ואמר** קם רבי חייא על רגליו ואמר: **עד השתא בוצינא קדישא מסתכל עלן,** עד עתה היה ׳המאור הקדוש׳ משגיח עלינו. **השתא לאו הוא עדן אלא לאשתדלא ביקריה,** עתה אין השעה ראויה לדבר אחר, אלא לעסוק בכבודו (ובהבאתו לקבורה).

**קם רבי אלעזר ור׳ אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא** קמו רבי אלעזר ורבי אבא ונשאו אותו במיטה העשויה כסולם. **מאן חמא (ס״א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחברייא** מי ראה את המבוכה ואת בלבול הדעת שאחזו בחברים! **וכל ביתא הוה סליק ריחין,** וכל הבית היה מעלה ריחות טובים. **סליקו ביה בפורייה** (רבי אלעזר ורבי אבא) העלו אותו על מיטתו. **ולא אשתמש ביה אלא ר׳ אלעזר ור׳ אבא** ולא עסקו בגופו אלא רבי אלעזר ורבי אבא בלבד.

**אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי** באו מכים ובעלי מגינים מכפר ציפורי (ביקשו לקחתו בכוח ולקבור אותו במקומם) (ציפורי נמצאת כ-50 ק״מ ממירון), **וטרדא בהו בני מרוניא** ובני מירון גירשו אותם **צווחין בקטירין דחשיבו דלא יתקבר תמן** הם צעקו עליהם בהמוניהם, מפני שלא רצו שרשב״י ייקבר שם (בציפורי, אלא במירון). **בתר דנפק פורייא הוה סליק באוירא,** לאחר שיצאה המיטה מן הבית, היא עלתה באוויר. **ואשא הוה להיט קמיה** ואש הייתה לוהטת לפניה **שמעו קלא** שמעו קול הקורא: **עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון** היכנסו ובואו להילולתו של רשב״י **(ישעיה נז 2): יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם [הֹלֵךְ נְכֹחוֹ].**

**כד עאל למערתא שמעו קלא במערתא** כאשר הוכנס רשב״י למערה, שמעו קול בתוך המערה: **(ישעי׳ יד 16): [הֲ]זֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת. כמה פטרין ברקיעא משתככין ביומא דין בגינך** כמה מקטרגים ברקיע משתתקים ביום הזה בזכותך! **דנא רשב״י דמאריה משתבח ביה בכל יומא** זהו רבי שמעון בן יוחאי, שריבונו משתבח בו בכל יום.

**זכאה חולקיה לעילא ותתא** אשרי חלקו למעלה ולמטה **כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה** כמה אוצרות עליונים שמורים לו **עליה אתמר (דניאל יב 13): וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין.**